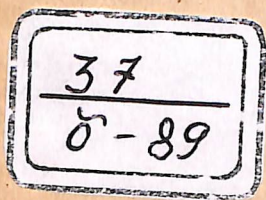

17316

Попелу, 1913

ԾՐԱԳԻՐ • ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՎԱՆԻ

ԱՐՏԱՄԵՐՏ ԳԻՒԴԻ
ՈՒՍՈՒՄՆ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1913

“ՀԱՅՐԵՆԻՔ”-Ի ՏՊԱՐԱՆ
ՊՕՍԹԸՆ

37

Ծ-89

370

72-50

7
-89

2001

8702

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Կեանքի պայքարը դառն է և բարդ, անկէ յաղթական դուրս գալու համար պէտք է սպառազինւած ըլլալ կարգ մը յատկութիւններով, զոր միայն գիտութիւնը կրնայ տալ մ'եզի: Համոզւած այս անվիճելի իրողութեան՝ մենք վ ա ն ի Ա ր տ ա մ ե տ գ ի լ զ ա ց ի ն եր ս՝ կազմեցինք ուսումնասիրաց ընկերութիւն մը, մեր ովսանն ջանաւով բարձրացնել, մեր գիւղին վարժարանի մակարդակը ժամանակակից առողջ կրթութիւն մը տալու համար մեր նորահաս ուերունդին, փրկելու համար զայն տգիտութեան այն խաւար մթնոլորտէն՝ որու մէջ ա՛յնքան տառապեցան մեր անբաղդ պապերը կոյրզկուրայն, առխարխափ: Լիայոյս ենք, որ ամէն ազնիւ պարտաճանաչ համերկրացի, ինչպէս նաեւ ամէն հայ պիտի ուզէ օգնական հանդիսանալ մեզ, մեր այս ազգասիրական բարի ձեռնարկին մէջ:

ԾՐԱԳԻՐ • ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՎԱՆԻ ԱՐՏԱՄԵՐՏ ԳԻՒՂԻ

ՈՒՍՈՒՄՆ • ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

— = —

ՆՊԱՏԱԿ

- ա) Ընկերութեանս նպատակն է օժան-
դակել Արտամերտ գիւղի կրթական գործին :
բ) Կալածներ գնել երկրի մէջ, իր
պիւտճէի համեմատութեամբ, ապահովելու
համար դպրոցներու տեական գոյութիւնը :

— = —

ՄԻՋՈՑՆԵՐ

ՅՕԴ • 1. — Ընկերութեան եկամուտի մի-

Ջոցները պիտի ըլլան անդամական ամսականներ, բացառիկ նւիրատուութիւններ: Ընկերութիւնը պիտի սարքէ խնճոյքներ, դաշտային հանդէսներ, փիճակահանութիւններ և այլն, որոնցմէ պիտի ջանայ հայթայթել ակընկալած դրամագլուխը:

ՅՕԴ. 2.— Ընկերութիւնս պիտի շարունակէ իր գոյութիւնը պէտք եղած դրամագլուխը ձեռք բերելէ վերջն ալ, կրթական աւելի բարձր նպատակներ հետապնդելով:

ՅՕԴ. 3.— Ընկերութիւնը պիտի աշխատի կազմակերպել մասնաճիւղեր թէ երկրի մէջ և թէ երկրէն դուրս, որոնց միացեալ գործնէութեամբ կը յուսայ հասնիլ իր նպատակին:

ԱՆԴԱՄԱՆՅՈՒԹԻՒՆ

ՅՕԴ. 4.— Օտար տեղացիներէ ընկերութեանս անդամակցողներ՝ թէ՛ քէ տալու և թէ՛ ստանալու իրաւունք ունին:

ՅՕԴ. 5.— Ուէ տեղ կրնայ մասնաճիւղ կազմելի պայմանաւ որ 5 անդամէ պակաս չըլլան և որու համար նախապէս պէտք է կեդրոնական վարչութեան հաւանութիւնը ստանալ:

ՅՕԴ. 6.— Ուէ մասնաճիւղ կրնայ լուծուիլ ընկերութեան ֆատգամաւորական ժողովի վճիռով, երբ ընկերութեան ծրագրին

հակառակ ընթացքի մէջ գտնուի:

ՅՕԴ. 7.— Ուէ մասնաճիւղ երբ 5-էն պակաս անդամ ունի, այլևս լուծւած կը համարուի, որուն գոյքերը կը յանձնին իրեն դրացի մասնաճիւղի մը՝ եթէ կայ և կամ կը դրկւին կեդր. վարչութեան:

ՅՕԴ. 8.— Ամէն նորեկ անդամ պարտական է երգում ընել հաւատարիմ մնալու ընկերութեան կանոնագրին և ծրագրին:

ՅՕԴ. 9.— Ուէ անդամ եթէ ուզէ հրաժարիլ ընկերութենէն և կամ ընկերութիւնը գինք վռնտէ, իբրև անօգուտ և կամ փնասակար, այդ անդամը ընկերութենէն բան մը պահանջելու իրաւունք չունի:

ՅՕԴ. 10.— Ընկերութեան մուտքի վճարն է 5 տալէր, իսկ ամսավճարը 25 սէնթ Ամերիկայի մէջ:

ՅՕԴ. 11.— Ուէ անդամ եթէ մինչև երեք ամիս առանց կարևոր պատճառի չուզէ վճարել ամսավճարները, կը վռնուի անդամակցութենէ:

ՅՕԴ. 12.— Կարևոր պատճառներով վճարել չկրցողները կրնան մնալ իբր անդամ, պայմանաւ որ վերջապէս օր մը վճարեն բոլորը միասին կամ մաս առ մաս, հակառակ պարագային անոնք ալ կը հեռացնին:

ջոցները պիտի ըլլան անդամական ամուսնականներ, բացառիկ նւիրատուութիւններ: Ընկերութիւնը պիտի սարքէ խնճոյքներ, դաշտային հանդէսներ, փիճակահանութիւններ և այլն, որոնցմէ պիտի ջանայ հայթայթել աւելընկալած դրամագլուխը:

ՅՕԴ. 2.— Ընկերութիւնս պիտի շարունակէ իր գոյութիւնը պէտք եղած դրամագլուխը ձեռք բերելէ վերջն ալ, կրթական աւելի բարձր նպատակներ հետապնդելով:

ՅՕԴ. 3.— Ընկերութիւնը պիտի աշխատի կազմակերպել մասնաճիւղեր թէ երկրի մէջ և թէ երկրէն դուրս, որոնց միացեալ գործնէութեամբ կը յուսայ հասնիլ իր նըպատակին:

ԱՆԴԱՄԱՅՑՈՒԹԻՒՆ

ՅՕԴ. 4.— Օտար տեղացիներէ ընկերութեան անդամակցողներ՝ թէ՛ քւէ տալու և թէ՛ ստանալու իրաւունք ունին:

ՅՕԴ. 5.— Ուէ տեղ կրնայ մասնաճիւղ կազմիլ պայմանաւ որ 5 անդամէ պակաս չըլլան և որու համար նախապէս պէտք է կեդրոնական վարչութեան հաւանութիւնը ստանալ:

ՅՕԴ. 6.— Ուէ մասնաճիւղ կրնայ լուծւիլ ընկերութեան Պատգամաւորական Ժողովի վճիռով, երբ ընկերութեան ծրագրին

հակառակ ընթացքի մէջ գտնուի:

ՅՕԴ. 7.— Ուէ մասնաճիւղ երբ 5-էն պակաս անդամ ունի, այլևս լուծւած կը համարուի, որուն գոյքերը կը յանձնին իրեն դրացի մասնաճիւղի մը՝ եթէ կայ և կամ կը զրկին կեդր. վարչութեան:

ՅՕԴ. 8.— Ամէն նորեկ անդամ պարտական է երդում ընել հաւատարիմ մնալու ընկերութեան կանոնադրին և ծրագրին:

ՅՕԴ. 9.— Ուէ անդամ եթէ ուզէ հրաժարիլ ընկերութենէն և կամ ընկերութիւնը գինք վճատէ, իբրև անօգուտ և կամ ֆլասակար, այդ անդամը ընկերութենէն բան մը պահանջելու իրաւունք չունի:

ՅՕԴ. 10.— Ընկերութեան մուտքի վըճարն է 5 տալէր, իսկ ամսավճարը 25 սէնթ Ամերիկայի մէջ:

ՅՕԴ. 11.— Ուէ անդամ եթէ մինչև երեք ամիս առանց կարևոր պատճառի չուզէ վճարել ամսավճարները, կը վճուտի անդամակցութենէ:

ՅՕԴ. 12.— Կարևոր պատճառներով վըճարել չկրցողները կրնան մնալ իբր անդամ, պայմանաւ որ վերջապէս օր մը վճարեն բոլորը միասին կամ մաս առ մաս, հակառակ պարագային անոնք ալ կը հեռացնին:

ՅՕԴ. 13.— Մասնաճիւղերու գործերը կը վարէ վարչական մարմին մը, ընտրւած այն մասնաճիւղի անդամներու գաղտնի քէտար-կութեամբ:

ՅՕԴ. 14.— Վարչական մարմինը պէտք է բաղկանայ 3 անձերէ, Ատենապետ, Ատենադպիր և Գանձապահ:

ՅՕԴ. 15.— Վարչական ընտրութիւն կը կատարուի ամէն տարին անգամ մը: Հիները կրնան վերընտրելի ըլլալ:

ՅՕԴ. 16.— Հին վարչութիւնը պարտա-կան է հաշիւ տալ նորընտիր վարչութեան:

ՅՕԴ. 17.— Եթէ վարչութեան մէկ ան-գամը ունէ պատճառով հրաժարի, միւս եր-կուքը կրնան ունէ մէկ մասնաճիւղէ ունէ մէկը իրենց հետ առնելով շարունակել գոր-ծը, իսկ եթէ երկուքը ըլլան հրաժարողները վարչութիւնը լուծւած կը համարուի, հետե-ւաբար նոր ընտրութիւն պէտք է կատարել:

ՅՕԴ. 18.— Ընկերութեան վերաբերեալ ունէ գրութիւն պէտք է ուղղել Ատենապետի հասցէին, որ կրնայ այդ նամակը բանալ իր երկու ընկերներու ունէ մէկուն ներկայու-թեանը:

ՅՕԴ. 19.— Ատենապետի պաշտօնն է նախագահել Անդամական և Վարչական Ժո-

ղովներուն, հսկել ժողովի կարգապահու-թեան և օրակարգի խնդիրներու լուծման: Ատենապետը պէտք է ստորագրէ բոլոր ըն-կերութեան վերաբերեալ գրութիւնները Ա-տենադպրի հետ:

ՅՕԴ. 20.— Ատենադպրի պաշտօնն է կատարել մասնաճիւղի անդամական և վար-չական ժողովներու արձանագրութիւնները, ինչպէս նաև պէտք եղած թղթակցութիւն-ները բանալ, ստորագրել մասնաճիւղի պաշ-տօնական թուղթերը Ատենապետի հետ մի-ասին: Ատենադպրի պարտականութիւնն է նաև գանձել անդամավճարները և յանձնել գանձապետին՝ անկէ ստացագիր առնելով յանձնել վճարող անդամներուն, ատենադը-պիրը պարտական է պահել մասնաճիւղի ել-ևմուտքի հաշիւները:

ՅՕԴ. 21.— Գանձապետի պաշտօնն է պահել մասնաճիւղի գանձը, ստացագիր տալ իր ստացած դրամներուն, և մասնաճիւղի ծախքերը վարչութեան միւս անդամներու որոշումով կատարել:

ՅՕԴ. 22.— Գանձապետին քով 5 տօլա-րէն աւելի դրամ մնալու չէ, մնացածը պէտք է զրկել Կեդրոնական Վարչութեան:

ՅՕԴ. 23.— Գանձապետը պարտական է երաշխաւոր մը գոնէ տալ կամ ունէ միջոցով վստահեցնել մասնաճիւղը: Երաշխաւորը

պարտական է իր ստորագրութեամբ յանձն առնել Կաթողիկոսական պատասխանատուութիւնը, եթէ պատահի, երաշխաւորի այդ ստորագրած թուղթը մասնաձեւով զուրկ կը մնայ,

307. 24. Գիւղի մասնաձեւէն եթէ ուրիշ երկրի մէջ կազմել կամ թէ Պօլիս՝ պարտական են իրենց հաշիւները 6 ամիսը անգամ մը տեսնել, քսակը մնացած գրամը գիւղի մասնաձեւով զրկել՝ համաձայն Յըրազիր—Կանոնադրին:

307. 25.— Գիւղի մասնաձեւով ձեռքը եկած դրամագլուխը, հոն գիւղին մէջ կը շահեցնէ նպաստաւորելու համար ընկերութեան մայր գումարը:

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐԺԻՆ

307. 26.— Կեդրոնական Մարմինը կ'ընտրուի Ընդհ. Պատգ. Ժողովէն գաղտնի քուէարկութեամբ:

307. 27.— Կեդր. Մարմինը կը բաղկանայ 5 հոգիէ, իր պաշտօնը կը տեւէ տարի մը և կրնայ վերընտրուիլ:

307. 28.— Կեդր. մարմինը կունենայ պաշտօններու այս բաժանումը — Ատենապետ, Ատենադպիր, Գանձապահ, Կնքապահ և Հաւաքիչ:

307. 29.— Կեդր. մարմինը պարտի հսկել մասնաձեւերու վրայ և հաւաքարար

պատասխանատու է Պատգ. Ժողովին՝ իրենց տարեկան գործունէութեանց համար:

307. 30.— Մասնաձեւեր իրաւունք չունին դատ զատ կնիք գործածելու: Ընկերութիւնը մէկ պաշտօնական կնիք կունենայ որ Կեդր. մարմնոյն տրամադրութեան տակ կը գտնուի:

307. 31.— Կեդր. մարմինը պարտի ունենալ մաքուր հաշիւի տոմարներ. Պատգամաւորական Ժողովը յետ քննութեան վաւերացնելով իրենց հաշիւները կը յանձնէ նորընտիր Կեդր. մարմին:

307. 32.— Կեդր. մարմինը պիտի ունենայ իր Ժողովներուն արձանագրութեան տոմարը ինչպէս նաև կատարած թղթակցութեանց պատճենները քոբի տետրակի մը մէջ առնւած:

307. 33.— Կեդր. մարմինը պարտի ունենալ ամէն 15 օրը անգամ մը Ժողով՝ մասնաձեւերէն ինչպէս նաև երկրէն եկած նամակները խմբագրելու, նաև պէտք եղած շրջաբերականները մասնաձեւերուն խրկելու համար:

307. 34.— Կեդր. մարմնոյն պարտականութիւնն է ի հարկին յարաբերութեան մտնել Ազգային Պատրիարքարանի և կամ ուրիշ կրթական հաստատութեան հետ. մաս-

նաճիւղեր իրաւունք չունին թղթակցութիւն կատարել ունէ մարմնոյ հետ առանց կեդր. մարմնոյն գիտակցութեան :

ՅՕԴ. 35. — Կեդր. մարմնոյն ունէ անդամ եթէ հրաժարի ունէ պատճառով, անոր տեղը անդամակցութեան կը հրաւիրուի Պատգ. Ժողովի մէջ առաւելագոյն քէն ստացողը, որու պաշտօնի կոչւիլը պէտք է հաղորդել մասնաճիւղերուն :

ՅՕԴ. 36. — Կեդր. մարմինը պարտի ամբողջութեամբ ներկայ գանձիլ Պատգ. Ժողովին, սակայն միայն մէկ ձայն ունենալու իրաւունք ունի, որու համար նախապէս կը ընտրեն իրենց ներկայացուցիչը :

ՅՕԴ. 37. — Ձեղծարար անդամ մը Կեդր. մարմնոյն կամ ունէ մասնաճիւղի պատկանող կը դառնի ընկերական ատեանի մը միջոցաւ, որ պէտք է կազմել բոլոր մասնաճիւղերու ներկայացուցիչներէն : Այս ատեանին վճիռը բացարձակ է :

ՅՕԴ. 38. — Ունէ մասնաճիւղ կրնայ բողոքել Կեդր. մարմնոյն դէմ եթէ անոր վրայ ընկերութեան վնասակար ընթացք մը կը տեսնէ :

ՅՕԴ. 39. — Բողոքող մասնաճիւղը իր բողոքին գոհացում չառած պարագային իրաւունք ունի հրաւեր կարգալու քոյր մաս-

նաճիւղերուն արտակարգ Պատգ. Ժողով մը գումարելու համար, որու ծախքերը բողոքող մասնաճիւղը պարտի վճարել զոր իրաւունք ունի ի վերջոյ գանձելու յանցաւոր անհատներէն :

ՊԱՏԳԱՄԱՌՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

ՅՕԴ. 40. — Պատգ. Ժողովը տեղի կու-նենայ տարին մէկ անգամ Դեկտ. ամսու մէջ : Կեդր. վարչութիւնը պարտի 2 ամիս առաջ մասնաւոր շրջաբերականով իմացնել մասնաճիւղերուն Պատգ. Ժողովին գումարման վայրը և ժամանակը ինչպէս նաև Ժողովի օրակարգը : Այս օրակարգի վրայ կըրնան յաւելումներ ըլլալ յետոյ պատգամաւորներու կողմէ : Կեդրոնական վարչութիւնը պահանջելու է որ մասնաճիւղերը իրենց հաշիւները գոցեն մինչև Դեկտ. ամիս նախ քան Ժողովի գումարումը :

ՅՕԴ. 41. — 7-էն մինչև 15 անգամ ունեցող մասնաճիւղը միայն մէկ պատգամաւոր զրկելու իրաւունք ունի, ատկէ վեր ունեցողը 2 պատգամաւոր :

ՅՕԴ. 42. — Բանաւոր պատճառներէ դուրս ունէ անդամ չի կրնար պատգամաւոր ընտրուիլ, եթէ երբէք մինչև այդ ատեն վճարած չէ իր բոլոր տուրքերը :

ՅՕԴ. 43. — Պատգամաւորները պէտք է

ունենան իրենց մասնաձիւղերէն վկայականներ միասին, որոնք ստորագրւած ըլլալու են մասնաձիւղին Ատենապետին և Ատենադպիրին կողմէն:

ՅՕԴ. 44.— Պատգամաւորը պէտք է իր հետ տանի իր պատկանած մասնաձիւղին ելեմուտքի հաշւեկշիռը, ինչպէս նաև կանխիկ դրամ, տուրքերու մնացորդը ներկայացնէ Ընդհ. Պատգամաւորական ժողովին: Յանձնրւած դրամի փոխարէն ընկալագիր տոնելով կեդր. վարչութեան գանձապետէն իր մասնաձիւղի անունով:

ՅՕԴ. 45.— Երկրի մասնաձիւղերը հեռաւորութեան պատճառով եթէ չկրնան պատգամաւոր զրկել կրնան գրով մը իրենց հարցերը զրկել, ինչպէս նաև Ամերիկ. ընկերներէն ոմանք պատգամաւոր ընտրել իրենց և լուր տալ միանգամայն կեդր. վարչութեան:

ՅՕԴ. 46.— Պատգ. ժողովը կընտրէ դիւան մը առաջին առթիւ օրակարգ մը պատրաստելու համար:

ՅՕԴ. 47.— Պատգ. ժողովը գաղտնի քւէտրիութեամբ կընտրէ նոր կեդր. մարմին մը, որուն կը յանձնէ նախորդ կեդր. մարմնոյն տոմարները գանոնք վաւերացնելէ վերջ:

ՅՕԴ. 48.— Նորընտիր կեդր. մարմինը

պարտի յստակ չըջաբերականներով Պատգ. ժողովի ատենագրութիւնը յայտնել մասնաձիւղերուն:

ԼՈՒԾՈՒՄ

ՅՕԴ. 49.— Եթէ ընկերութիւնը լուծւելու վիճակին հասնի՝ մինչև 5 անգամի իջած ըլլալով, այն ատեն ընկերութիւնը կը դադրի գոյութիւն ունենալէ և իր ունեցած գոյքերը կը յանձնին գիւղին վարժարանին:

ՅԱՒԵԼՈՒՄ ԵՒ ՓՈՓՈԽՈՒՄ

ՅՕԴ. 50.— Այս Ծրագիրը—կանոնագիրը կրնայ բարեփոխուիլ միայն Ընդհ. Պատգ. ժողովի կողմէն:

Նպատակը անփոփոխ է:

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0050530

199/6

